

*О.М. Галенко, канд. екон. наук, доц., Г.В. Булкот,
Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана*

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ В КОНТЕКСТІ ІНТЕРЕСІВ КРЕДИТОРІВ

Українські дослідники виділяють різну кількість суб'єктів, зацікавлених в одержанні докладної інформації про фінансову ситуацію в банківській системі та її діяльності. Кожен суб'єкт має свою точку зору і зовсім інші інтереси при проведенні аналізу фінансового стану, що обумовлено різним фінансовим ставленням до банку, що аналізується. Щоб зрозуміти перспективи кожного суб'єкта і визначити напрямок аналізу, який відповідає інтересам конкретного суб'єкта, розглянемо більш детально розходження, специфіку їх підходу.

Для акціонерів актуальним є питання фінансової стійкості, платоспроможності і майбутніх прибутків. Дивіденди являють собою платіж із прибутку, котрий здійснюється вже після погашення інших видів заборгованості (відсотків, податків), отже, акціонери знаходяться в становищі останніх бенефіціарів (особа, якій призначений платіж, одержувач грошей), котрі одержують частину прибутку від банку. Вартість акцій прямо залежить від очікуваного майбутнього прибутку (доходів) від акцій, точніше кажучи, від майбутнього готівково-грошового руху і ризику, якому піддається інвестований капітал. Аналіз, котрий проводиться в інтересах акціонерів, ґрунтується на перспективній оцінці майбутніх доходів від власного капіталу. Акціонери розглядають ліквідність короткострокових зобов'язань і платоспроможність за довгостроковими заборгованостями з точки зору їх впливу на ризик, якому вони піддаються. Кредиторів, які видають короткострокові кредити (НБУ, комерційні банки, постачальники та ін.), цікавить, насамперед, питання ліквідності, здатності банку створювати гроші і вчасно виконувати свої зобов'язання. Для задоволення потреб даної групи аналіз повинен дати детальний розбір якості і характеру руху короткострокових активів і короткострокових зобов'язань, а також дозволить вивчити послідовні зміни в обороті коштів (створення і реалізація запасів, виникнення і погашення заборгованості). Якщо аналіз ліквідності викликає сумніви в здатності банку створити необхідні наявні кошти, кредитор зосереджує увагу на платоспроможності банку. У випадку невиконання банком прийнятих на себе зобов'язань (з погашення боргів) виникає питання, наскільки високий рівень надійності захисту кредиторів, гарантований загальною вартістю активів. Кредитор піддається певному ризику і повній або частковій втраті своїх інвестицій. Звичайно для кредиторів, які надають короткострокові кредити, прибутковість не є першорядною за актуальністю проблемою. Проте кожен банк, будь-який постачальник краще працює з рентабельною компанією, оскільки співробітництво з процвітаючими партнерами – це запорука міцних, стабільних взаємин у майбутньому. Але ні банк, ні постачальник не бере особистої участі в прибутках підприємства.

Банк одержує свої фіксовані відсотки і платежі, а постачальник – виторг від торговельної діяльності. Основна вимога, запропонована представниками розглянутої групи, – наявність певних гарантій одержання своїх грошей назад у відносно короткий термін. Несприятлива фінансова ситуація на підприємстві впливає на ступінь ризику, якому піддаються кредитори. Тому в більшості випадків метою проведеного ними аналізу є оцінка поточної фінансової стійкості і відповідь на питання: “чи виконуватимуться підприємством взяті ним зобов’язання і у випадку відсутності прибутку?”.

Таким чином, узагальнюючи все вищевикладене, можна зробити висновок, що кредиторів, котрі надають довгострокові кредити, також цікавить питання ліквідності підприємства за короткостроковими зобов’язаннями. Зокрема, якщо вони є причиною невиконання підприємством короткострокових зобов’язань, це може призвести до ускладнень у відносинах з іншими групами інвесторів. У тих випадках, коли в потенційного кредитора є підстави очікувати виникнення в майбутньому у дебітора певних проблем з ліквідністю, він, імовірно, не захоче вкладати гроші в облігації даного підприємства і надавати йому кредит.

Галенко, О.М. Методика аналізу діяльності банку в контексті інтересів кредиторів [Текст] / О.М. Галенко, Г.В. Булкот // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (31 травня–1 червня 2007 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2007. – С. 36-37.